

Régészeti feltárás és műemléki állagvédelmi munkálatok Miskolc-Szentléleken, a volt pálos kolostorrom megmentése érdekében 2012 nyarán

Miskolc város múltjának az egyik legfontosabb emléke a Szentléleken található, egykor a Dédesi várbirtokhoz tartozó pálos kolostor romja. A kolostor romjainak a régészeti feltáráshoz, és az állagvédelmi munkálataihoz várjuk önkéntes segítők, kőművesek, segítő cégek, vállalkozások jelentkezését. A következőkben részletes információt szeretnénk adni arról, hogy milyen feladatokat tervezünk elvégezni, milyen munkafeltételeket és ellátást tudunk biztosítani, hogyan lehet a helyszínt megközelíteni, és milyen lehetőségek állnak rendelkezésre a munka utáni kikapcsolódásra.

A rom jelenlegi állapotának rövid ismertetése:

Az egykori kolostor templomának megmaradt falai a felszín fölé emelkednek. A templomban 1931-óta voltak legális és illegális régészeti feltárások. A templom megmaradt falai romosan emelkednek az ég felé az erdő fái között. A szentélyt a templom hajójától elválasztó diadalív kövei lehullottak, eltűntek. E fal lassan az enyészeté lesz. A kolostor területe megkutatásra vár. A kolostor falai nagyrészt a felszín alatt bújnak meg, csak a néhol kikandikáló szabályos kövek árulkodnak a kolostor jelenlétééről. 2012. május közepétől elindul a rom feltárása, állagvédelme és részleges helyreállítása jótékonyági gyűjtésből és adományokból.

A romvédelmi munkálatok szervezői:

A romvédelmi munkálatok elindító Karlowits-Juhász Orchidea a Miskolci Egyetem Tanárképző Intézetének tanára, Czako Péter klarinét és szaxofon művész, a Miskolci Szimfonikus Zenekar tagja és Kosdi Attila építész, műemlékvédelmi felügyelő. Csatlakozott a csapathoz Szörényi Gábor a Herman Ottó Múzeum régésze is.

Az adománygyűjtő jótékonyági koncerteket, valamint az önkéntes segítők szervezését a Csatárlánc végzi (Karlowits-Juhász Orchidea www.csatarlanc.hu email: team@csatarlanc.com tel:30/826-2069). A régészeti feltárást Szörényi Gábor irányítja. A műemlékvédelmi munkákat Kosdi Attila szervezi és irányítja.

Régészeti feltárás:

A régészeti feltárást Szörényi Gábor, a Herman Ottó Múzeum régésze fogja vezetni. A munkálatok első üteme a terület kiterjedésének a meghatározása egy úgynevezett szondázó kutatással. Ezt követően a történelmi rétegek érintése nélkül 20-50 cm földvastagság eltávolításával az egykori kolostor falainak a feltárása a cél. A felszínre került falakat megtisztítjuk, majd e falakról készül egy részletes felmérési és fotó dokumentáció.

A régészeti munkálatok 2012. május közepétől 2012. július végéig tartanak majd. E munkálatokhoz a régészet iránt érdeklődő emberek jelentkezését várjuk. Feladatuk a terület részleges régészeti feltárása, majd a 20 m széles és 20 m hosszú területen a terepszint lesüllyesztése ásó, csákány, lapát és talicska segítségével. A kitermelt földet a romterület mellett kell depóniába gyűjteni.

A régészeti feltárással kapcsolatos felvilágosítást Szörényi Gábor régész adja (tel. 30/313 49 26, email. szorenyi@hermuz.hu)

Az állagvédelmi, műemléki munkálatok:

Két részre osztottuk az elvégzendő feladatokat.

A szentélyt a templom hajójától elválasztó diadalív még álló falának megmentése egy új, rekonstruált diadalív kifalazásával történik. A terveket Fülöpp Róbert építész és Kovács István kőfaragó, kőrestaurátor készítették. A diadalív rekonstrukcióját Juhász László kazincbarcikai építőipari kivitelező készíti el, munkájával támogatva a kolostor megmentését. A diadalív szürke andezit-tufa kőanyagát a bogácsi kőbánya adományként adja. E munkálatokat csak állványzatról, emelő szerkezetek használatával lehet elvégezni, itt önkéntes segítők részvételére nincs lehetőség.

A feltárt kolostor falainak állagvédelme a másik műemléki kivitelezési munka. E munkálatok során a feltárt és megtisztított falakra a helyi, valamint az ide szállított kőanyagból egy védő falazás készül. E falak maximum 1 méter magasságig készülnek el. A falakat a középkorban szokásos falazási móddal rakjuk újra. A falazás módját és a munkálatokat Kosdi Attila építész, műemlékvédelmi felügyelő irányítja. A munkák során előre elkészített zsákos trassz (nem cement) vakolatot használunk. A falazás munkálatai: kövek válogatása, habarcs keverése, kő és habarcs szállítása talicskával és falazás. A munkálatokban az önkéntes jelentkezők erejük és ügyességük szerint vehetnek részt.

E munkálatokhoz szükség lesz szakképzett kőművesek és/vagy építészek jelentkezésére is. A munka során minden bizonnyal középkori nyílászárók falazására is lesz lehetőség, de hasonlóan érdekes és ügyességpróbáló egy-egy falsarok kifalazása is a többnyire szabálytalan alakú kövekből. A munkálatok során 120 m³ kő kerül bedolgozásra.

A munka végén terveink szerint ki fog rajzolódni az egykori kolostor alaprajza, és lehetőség nyílik egy későbbi látványos tömegrekonstrukció megtervezésére és megvalósítására.

A kolostorfalak állagvédelmével kapcsolatban felvilágosítást Kosdi Attila építész ad (tel. 30/535 06 48, email: szentlelekikolostor@gmail.com).

Felszerelés, öltözék:

A munkálatokhoz a szükséges eszközöket biztosítjuk (ásó, lapát, falazó-kanál..). Az önként jelentkezőknek csak a saját védőeszközöket kell magukkal hozniuk: megfelelő cipő, ruházat, sapka és igény szerint szemüveg. Célszerű vízálló anorákot is hozni, bár erre a nyárra szárazságot jósoltak a meteorológusok. Bár védőkesztyűt egy támogató cég felajánlott, bárki hozhatja a jól megszokott és bevált kesztyűjét.

Az önkéntes segítők:

A feladatok elvégzésére önkéntesek jelentkezését várjuk a város, a megye, az ország, (kis nagyképűséggel) a világ minden tájáról. Várjuk a gimnazista korúaktól a nyugdíjas klubok tagjáig mindenki jelentkezését nemre, magasságra, derékbőségre és hajhosszúságra tekintet nélkül. Mindenkinek találunk ügyességének és teherbírásának megfelelő munkát. A munkaidő napi 6 óra, utána lehet ismerkedni a környezettel, vagy a jó levegőn lehet pihenni. Javasoljuk, hogy kisebb csoportokban jelentkezzenek. Gyermeket a kivitelezésre hozni nem lehet. Mindenki a munkavégzés előtt balesetvédelmi oktatásban fog részesülni, és saját felelősségére fog munkát végezni. A honlapon (www.koh-7.hu) egy táblázat napi beosztással mutatja azt az időszakot, amikor önkéntes segítőkre számíthatunk. elolvasható, mikor, milyen számú segítőre van szükség. A helyeket a jelentkezés sorrendjében töltjük be a kívánt időszakban. Bízunk abban, hogy mindenki talál a neki legalkalmasabb időpontban neki megfelelő segítő munkalehetőséget. A munka önkéntes és ingyenes.

A helyszín megközelítése:

Szentlélek tömegközlekedéssel nem közelíthető meg. A munkálatok helyszíne gépkocsival, kerékpárral és gyalog is elérhető. A gépkocsival érkezők a Miskolc-Lillafüred-Bánkút közúton közelíthetik meg, részükre parkoló lesz kijelölve. Kerékpárral is ezen az úton célszerű megközelíteni. Bár vannak a Bükkben kijelölt kerékpáros túra-utak is, mi a közutat javasoljuk. A terület megközelíthető Eger felől is a Felsőtárkány-Lillafüred úton is, de jóval hosszabb, mint a Miskolc-Lillafüred útvonal. Gyalog a kék, a piros és a sárga jelzésen érhető el a helyszín. A terület az északi Bükk déli peremén található.

Az ellátás, a szállás:

Mivel a rom a Bükk belsejében van, a szálláslehetőségek korlátozottak. A Miskolcra érkezők kis csoportokban naponta gépkocsival érkezhetnek.

Aki folyamatosan kint akar tartózkodni a munkálatok alatt a helyszínen, az sátorozhat. A munkák helyszínétől 50 méterre, a közeli Szentléleki Vendégház sátrazási lehetőséget biztosít. A sátorozáshoz a tisztálkodási és szociális ellátást, valamint reggelit és vacsorát biztosítja a vendégház jelképes napi 2200,- Ft/fő ellenében. A vendégházban korlátozott számban rendelkezésre állnak szobák is, de a szobafoglalást mindenkinek maga kell megszerveznie. (Szentléleki Vendégház Tel:+36 46 370 656, mobil:06 30 96 35 162, www.szentlelekvendeghaz.hu email: szentlelekvendeghaz@proxynet.hu) A vendégházban étterem és büfé is üzemel.

A másik szálláslehetőség a Szentléleki Turista Park. A munkálatoktól 250 méterre található egy hegycsúcson. Lekerített, parkosított terület. Itt van lehetőség sátorozásra és lakókocsival leparkolni. A táborozónak hideg-meleg vizes szociális épület áll rendelkezésükre. Lehet tábor tüzet rakni, bográcsban főzni. A Park területén van turista szállás is. A vendégeket büfé szolgálja ki. Étkezni itt nem lehet, a reggeli, ebéd, vacsora a Szentléleki Vendégházban oldható meg. Mivel a szállás ára itt több szolgáltatásból áll össze, ezért csak tájékoztató árat tudunk mondani, mely cca. 1500 Ft/nap/fő. Érdeklődni a Park vezetőjénél lehet: Katona Ferenc Tel: +36 46 401 259, mobil: 06 30 382 44 90, www.turistapark.hu, email:natura@t-online.hu). A Turista Parkban lehetőség van korlátozott számban szobát, turistaszálláson szállást is foglalni.

A közelben van még egy Turistaház is. Elérhetősége: Szentléleki Turistaház. Üzemeltető Vajda József. Elérhetősége: 06 30 369 10 99.

Kicsit távolabb, Bánkúton és Lillafüreden is van szálláslehetőség a vállalkozóbbak részére.

Szabadidős lehetőségek:

A szentléleki kolostor a Miskolc-Lillafüred-Ómassa között völgyének északi peremén helyezkedik el. A közelben van (1 óra gyalog) Bánkút, az ország második legmagasabb hegycsúcsa (996 m), észak felé a Magaskő, majd tovább a Dédesi vár romjai látogathatók meg. A kolostor alatti völgy végében Ómassa (Miskolc része) egykori szlovák falu bújik meg. A völgyben keskeny nyomtávú kisvasút közlekedik Miskolc és Garadna között. A völgyben érdemes megnézni a műemlék pisztrángost és megkóstolni friss sült halait, valamint kicsivel távolabb a Bükk hegység vaskohászat emlékét, az őskohó maradványait.

Természetvédelem:

A kolostor és környezete a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság területén helyezkedik el. A munkálatokat a nemzeti park természetvédelmi őrei segítik és ellenőrzik. A terület közelében vannak védett és szigorúan védett területek. A megtekinthető természetvédelmi látnivalókról és a betartandó természetvédelmi szabályokról mindenki tájékoztatást fog kapni.

További felajánlásokat az alábbi témákban várunk még:

Eszközök kölcsön-felajánlása:

Várjuk olyan cégek támogatását a szervezők, amelyek a szükséges szerszámokat 2012 őszéig kölcsönözni tudják a munkához. Az alábbi eszközökre lenne szükség a munkák megkezdéséhez:

10 talicska, 20 lapát, 10 csákány, 10 ásó, 15 vödör, 8 fánigli, 8 vakolókanál, 2 ágvágó, 2 balta

A szervezők a támogatóknak egyrészt a Csatarlanc internetes felületein mondanak köszönetet, másrészt színes szóróanyagaikon is feltüntetik a szponzorokat. Amennyiben cége szívesen biztosítaná a felsorolt eszközöket, kérjük, jelentkezzen az alábbi elérhetőségein! (Karlowsz Juhász Orchidea email: team@csatarlanc.com, tel:30/826-2069 és Kosdi Attila kosdi.muemlek@gmail.com, tel: 30/535 06 48)

Építészek, kivitelezők felajánlásai:

Várjuk olyan kivitelezők felajánlását, akik 1- 2 betonkeverőt biztosítanak támogatás formájában lehetőleg 1 fő kezelővel legalább 1 hét időtartamra. A betonkeverők feladata az önkéntes segítők kiszolgálása zsákos, előre kevert trassz habarccsal. A helyszínen a technika védelme megoldott, csak a ki-, és a visszaszállítást kell megoldani. A balesetveszély elkerülés érdekében úgy gondoljuk, hogy szerencsés lenne a keverő mellé 1 fő képzett személyzetet biztosítani.

Várjuk továbbá rakodó és szállító munkagéppel rendelkező cégek jelentkezését a helyszíni anyagmozgatáshoz (1 km-en belül föld és terméskő szállítása tárolóból munkaterületre és fordítva). A mozgatott mennyiség földből 80 m³, a régészeti munkálatok során kitermelt földet kell elszállítani. A falazáshoz felszállított terméskő egy része (50 m³) 200 méterre a munkálatoktól lesz tárolva, ezt kell két alkalommal lehozni a helyszínre.

Várjuk önkéntes szakemberek (kőműves, építész) jelentkezését a kivitelezési időszakban az önkéntesek irányítására, a folyamatos szakmai felügyelet biztosítására. E munka során irányítani kell a falazásra alkalmas kövek kiválogatását, a kövek beépítési módját, a falazás arculatának kialakítását, a fugák kialakítását, a sarkok, nyílások kialakítását, a falak koronáinak kiképzését. És mindezt a jókedv és a barátság jegyében kell elvégezni, biztosítva, hogy minden önkéntes jó emlékekkel távozzon a nyári romvédelmi munkákról, és a jó hírünket vigye magával, bárhol is jött. A résztvevők egy-egy ajándék emléktárgyat kapnak emlékül.

Miskolc, 2012.május 02.

Kosdi Attila építész

Összefoglaló információk:

Internetes információk. www.csatarlanc.hu,
Jelentkezni lehet önkéntes munkára:

www.koh7.hu
szentlelekikolostor@gmail.com

Általános szervezés: Karlowits-Juhász Orchidea
Régészeti információk: Sörényi Gábor
Műemlékvédelmi infó: Kosdi Attila
Szentléleki Vendégház Gyömbér Ferenc

email: team@csatarlanc.com,
email: szorenyi@hermuz.hu
email: szentlelekikolostor@gmail.com
www.szentlelekvendeghaz.hu
email: szentlelekvendeghaz@proxynet.hu
www.turistapark.hu
email: natura@t-online.hu

tel:30/826-2069
tel. 30/313-4926
tel. 30/535 06 48
tel: 46/370-656
tel::30/963-5162
tel: 46/ 401-259
tel: 30/382-44-90

Turista Park Katona Ferenc